

Šírenie reformácie v Uhorsku

- ešte pred bitkou pri Moháči sa reformácia šírila prostredníctvom **kňazov a učiteľov**
- uhorská šľachta využila reformáciu na zaberanie cirkevných majetkov
- poddaní museli **prijímať vieru svojho zemepána** – „*Koho panstvo, toho náboženstvo*“
 - o len slobodné obyvateľstvo sa mohlo rozhodnúť
- medzi Slovákmi a Nemcami sa šírila **Lutherova cirkev**, medzi Maďarmi **Kalvínova**
- hlavné strediská reformácie – **Bardejov, Košice, Levoča, Prešov, Žilina**
- ako samostatná kresťanská cirkev sa **evanjelická cirkev** definitívne utvorila na začiatku 17. storočia (**1610**) – patrón evanjelickej cirkvi bol **uhorský gróf Juraj Turzo** – Kde boli jeho sídla?.....

Zápas o cirkevnú jednotu

- nové sídlo Ostrihomského arcibiskupa bola Trnava
- v 17. storočí sa šírila rekatolizácia
- ostrihomský arcibiskup **Mikuláš Oláh** pozval **jezuitov**, ktorí zakladali katolícke gymnáziá – pozdvihli úroveň vzdelania!
- arcibiskup **Peter Pázmán** – **1635 založil Trnavskú univerzitu**, ktorú spravovali jezuiti
- protestanti nemohli zakladať univerzity, vzdelávali sa na kolégiu v Prešove, až po šopronskom sneme (1681) si mohli postaviť **artikulárne kostoly** – kde na Orave sa nachádzali?.....
- **1646** pravoslávni sa zaradili do gréckokatolíckej cirkvi

Humanizmus a renesancia

- **Humanizmus** – presadzoval myšlienky slobody človeka a rozvoj vied a školstva
- **Renesancia** – prejavila sa najmä v staviteľstve
- stavali sa meštianske domy, radnice (v Levoči), verejné budovy
- šľachta stavala kaštiele na vidieku - mali obrannú funkciu (v Bytči, Fričovciach, Strážkach)